

Pomáháme
školám
k úspěchu

Sledujeme dopad výuky na učení dětí Pokusy a zkušenosti z praxe PŠÚ

2.10.2018

Pomáháme
školám
k úspěchu

Je naše podpora školám úspěšná, pokud se žáci neučí lépe než bez ní?

- Mají žáci lepší výsledky v dosahování vzdělávacích cílů než dřív?
- Dosáhne vzdělávacích cílů více žáků než dřív?
- Dosáhnou žáci náročnějších vzdělávacích cílů než dřív?
- Chodí při tom žáci do školy rádi? (A ne kvůli přestávkám ...)

04.10.2018

Pomáháme
školám
k úspěchu

Videonahrávka

- Na co je to které dítě na nahrávce hrdé, z čeho má radost?

Anička – Adélka – Mareček

- Co z nahrávky můžeme vyčíst o práci učitelky? O co všechno učitelka u dětí asi usiluje?
- Jak nahrávka souvisí se sledováním dopadu naší práce na učení dětí?

04.10.2018

Pomáháme
školám
k úspěchu

Anička – Adélka – Mareček

04.10.2018

Pomáháme
školám
k úspěchu

Zaměření na dopad na učení dětí

Bereme to vážně.

- Dopad své práce na učení dětí nejen zjišťujeme.
- Výslovně se na něj zaměřujeme, a tak pomáháme učitelům, aby se na něj zaměřili i oni.
- (Spolupráce s učiteli a vedeními škol – vliv na více dětí než při přímé práci s dětmi)

04.10.2018

Pomáháme
školám
k úspěchu

1 Vize stále přítomná (živá / žitá; nejen na papíře)

Zní:

- Dobrá veřejná základní škola je ta, v níž se každý žák učí naplno s radostí. (nekončíme učitelem)

Vize učitele s dopadem:

- Nejlepší výsledky mají žáci těch učitelů, kteří soustavně vyhodnocují dopad své výuky na učení žáka a hledají cesty, jak dopad své výuky zvýšit. (H, T, W ...)

04.10.2018

Pomáháme
školám
k úspěchu

Vize nás řídí

Klademe soustavně sobě i kolegům otázky – např. při plánování dalších kroků

- Jak to, co chystáme, pomůže našim konkrétním žákům v jejich aktuální situaci k lepšímu / dalšímu učení? Kterým žákům to pomůže?
- Jak to víme? Z čeho vycházíme?
- Jak zjistíme, zda byla naše hypotéza správná? Že to dětem opravdu pomohlo? Kterým dětem to pomohlo?

04.10.2018

Pomáháme
školám
k úspěchu

2 Co rozumíme dopadem výuky

- Vedla výuka k tomu, že se děti přiblížily k **cílům učení**?
- Nakolik?
- Kolik dětí? Které ano, které ne?
- O co se opíráme? (= důkazy pro naše interpretace)

04.10.2018

Pomáháme
školám
k úspěchu

Cíle učení – klíčové

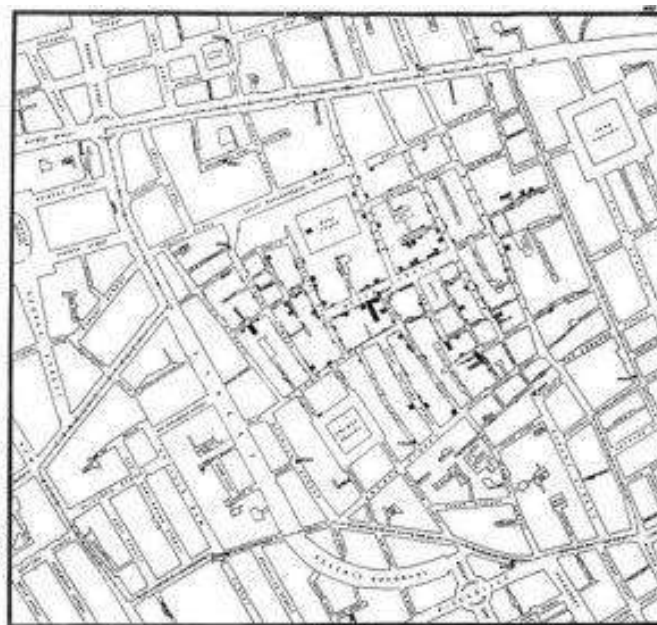
- Učí se děti něčemu pro ně opravdu novému?
- Jsou zvolené cíle dostatečně náročné? Mají současně děti náležitou pomoc?
- Jsou (mohou být) cíle pro dítě přitažlivé? Vědí děti, čemu se učí a proč; a jak poznají, nakolik jsou úspěšné?

Výslovné zaměření na cíle učení (Ze, Dě, Bio + ČG)

- **NM:** *Mapa (graf, schéma) je text a jako každý text slouží záměrům autora. Způsob zpracování dat umožňuje ovlivňovat čtenáře.*
- **Cíl bez kontextu:** *Čte mapu (graf, schéma) tak, aby odhaloval možné autorské záměry. (Čím zvolený typ mapy / grafu / schématu podporuje záměr autora?)*
- **Cíl slovy žáka:** *Zjistíme, proč John Snow použil právě tečkovou mapu při snaze zastavit šíření cholery v Londýně v roce 1854. Odvodíme, jak mohou mapy sloužit záměrům svých autorů.*
- **Zadání jako důkaz o učení:** *(1) Upravte mapu pro jiného adresáta, kterého si zvolíte, a jiný účel. (2) Navrhněte vhodné využití tečkové mapy pro řešení vybraného problému ve svém bezprostředním okolí. Koho chcete oslovit a s jakým záměrem?*
- **Činnosti ve výuce:** .....

Pomáháme
školám
k úspěchu

3 Hodnocení jako interpretace, moderace jako učení

Příklad z výuky

- Cíl: Žák vybere z textu informace podle účelu čtení; porovná dva texty – najde shody a rozdíly v tom, které informace přinášejí.
- Oborový cíl ze ŠVP: Žák na základě poznání tvůrčích a vědeckých přínosů Leonarda da Vinci vyvodí, co znamená pojem *renesanční člověk* a uvede příklady *renesančních osobností*, které zná ze svého života.

Dvojice textů – anatomie

ANATOMIE

Již před rokem 1400 studovali italsí malíři a sochaři pečlivě lidské tělo, aby je ve svém umění věrně reprodukovali.

Během renesance se díky rostoucímu zájmu o realismus umělci pouštěli do detailnějšího a náročnějšího

anatomického výzkumu. Chtěli pochopit

a znázornit pohyb končetin, stažených svalů

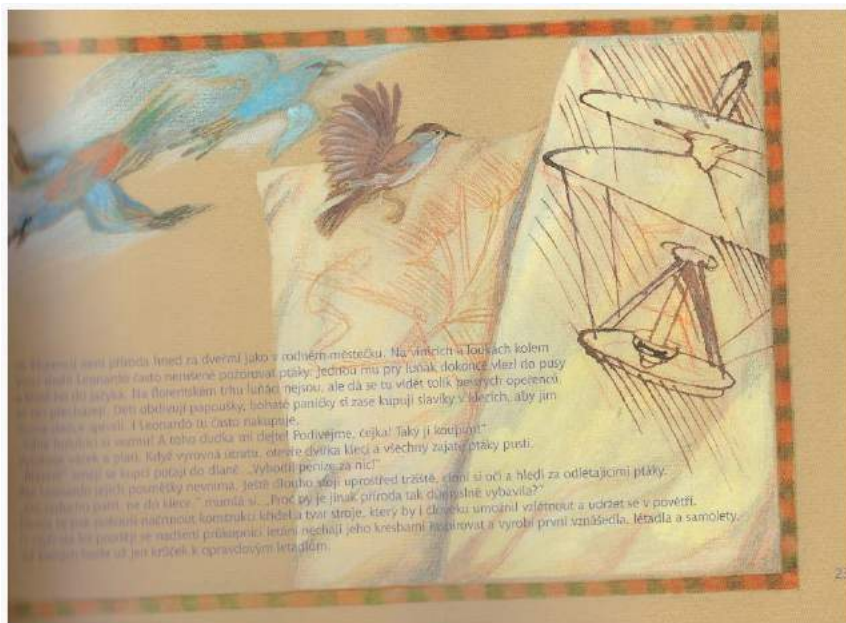
a výrazy obličeje. Aby podpořili svá poznání, pitvali mnozí mrtvá těla, nejdříve tajně, později veřejně.

Leonardo nebyl výjimkou. Ale jeho kresby odhalují, že se o tuto tematiku zajímal jak z hlediska vědeckého, tak čistě uměleckého. Jeho studie svalů, nervové a cévní soustavy a kostry jsou dobrým příkladem toho, co bychom nazvali vědecké kreslení. O třicet či čtyřicet let později publikoval vlámský anatom a chirurg Andreas Vesalius (1514–1564) vynikající ilustrace lidské kostry, které znamenaly skutečné počátky moderní anatomie.

Dvojice textů – létání

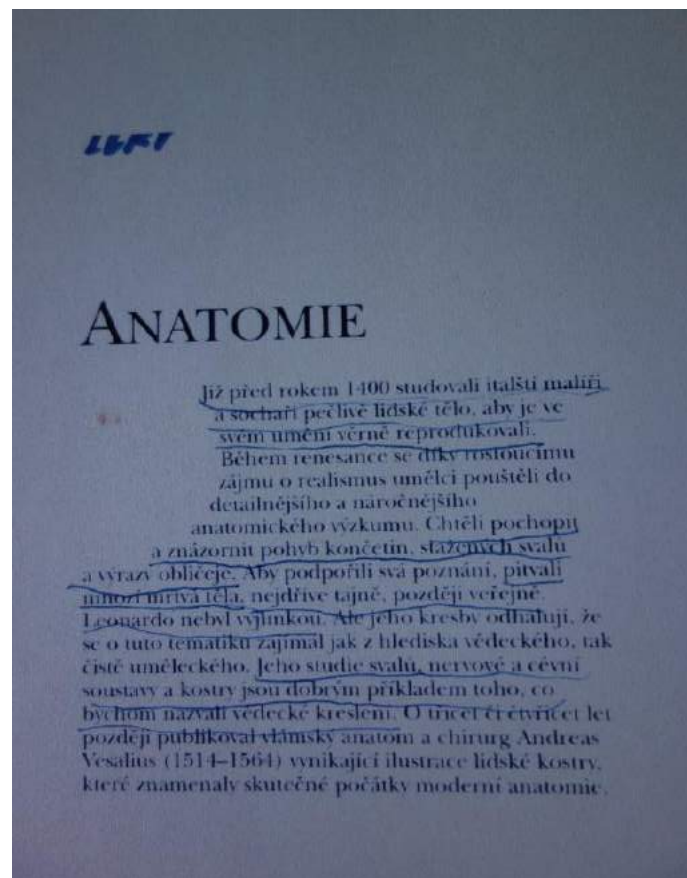
LÉTÁNÍ

Je dost zvláštní, že právě Leonardův nejvýstřednější projekt – pokus sestavit létací stroj – nejlépe demonstruje jeho myšlení. Začínal pozorováním ptáků, studiem anatomie jejich křídel, funkce a uspořádání jejich peří. Pozoroval je při letu a zjistil, že mávají křídly jinak při vzletu, jinak při letu směrem dopředu a při přistávání. Jeho první myšlenkou bylo, že člověk může létat, bude-li mávat velkým párem křídel, ale brzy si uvědomil, že síla lidských svalů k tomu nestačí. Pak uvažoval o mechanickém pohonném systému poháněném pružinou, ale bylo zřejmé, že by pružina při nepřerušném letu příliš rychle povolila. Vrátil se proto ke studiu ptáků a pozoroval, jak jsou velcí dravci nadnášeni vzdušnými proudy. Vzal v úvahu důležitost atmosférických podmínek: rychlost a směr větru a meteorologické a aerodynamické faktory. Nakonec došel k závěru, že nejlepší způsob létání člověka spočívá v plachtění pomocí pevných křídel.

Pomáháme
školám
k úspěchu

Podtrhané texty ANATOMIE dvojice chlapců

Pomáháme
školám
k úspěchu

04.10.2018

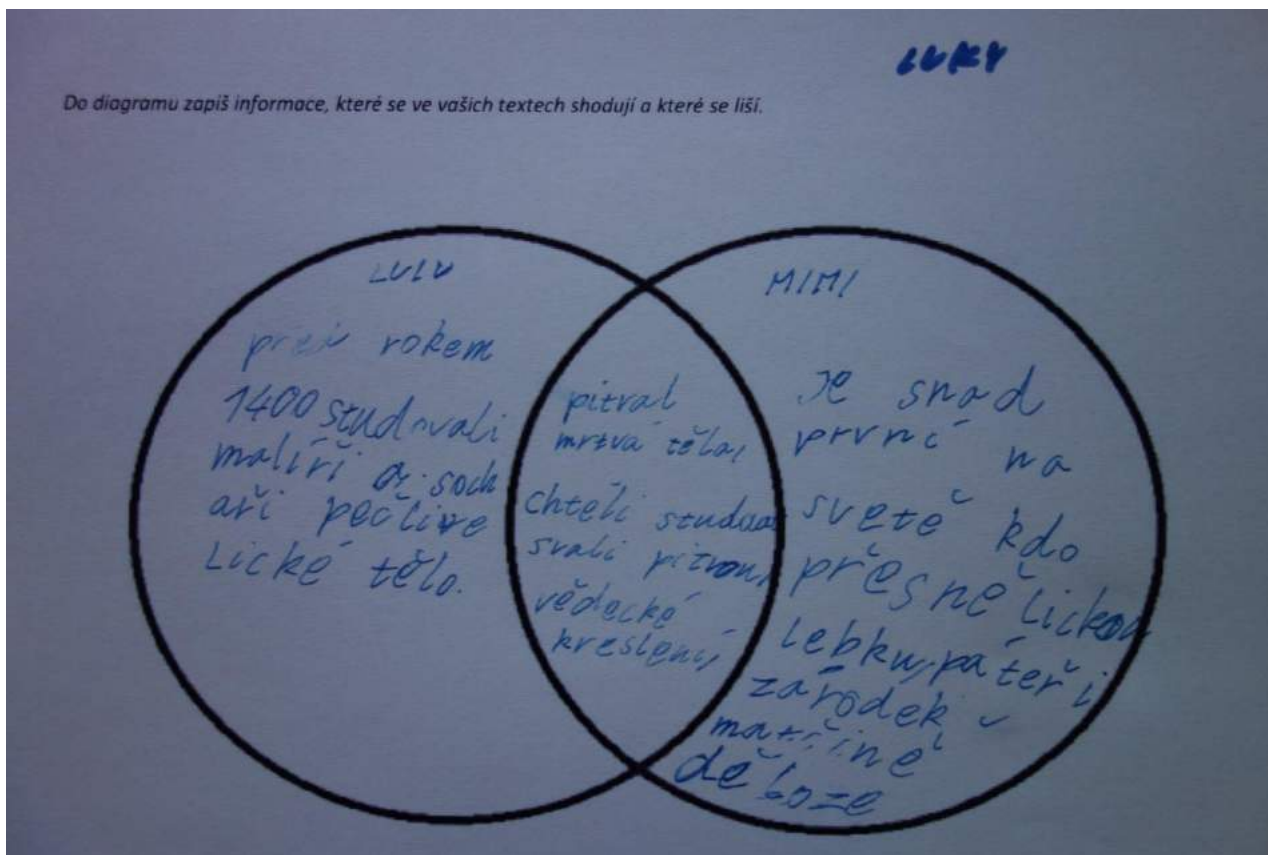

Pomáháme
školám
k úspěchu

- Co asi učitelka očekávala ohledně výkonu žáků?
- Které výroky svědčí o tom, že se dítě cíli blíží? Které ukazují na nejasnosti, nedomyšlenost?
- Jak asi dětem pomáhalo při zvládnutí úkolu to, jak učitelka postupovala?

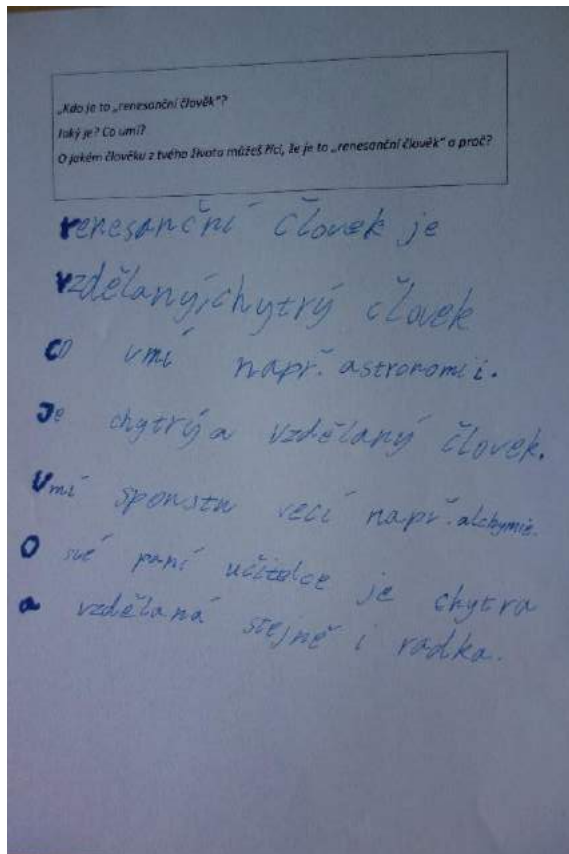

Porovnání – nalezené shody a rozdíly

Zadání „renesanční člověk“

- Kdo je to renesanční člověk?
- Jaký je? Co umí?
- O kterém člověku, kterého znáš, můžeš říct, že je to „renesanční člověk“?

Moderace a rozhovor odhalující osobní teorie

- Co je dobrý žákův výkon vzhledem k cíli? Co učitelka očekávala?
- Co můžeme vyčíst z dětských výstupů – produkty z různých fází učení; videonahrávka (epizodické záznamy z učení)?
- Nakolik se žáci přiblížili cíli? Proč si to myslíme?
- Hodnocení s prstem v díle = tak jako tak interpretace toho, kdo výkon posuzuje. O co svoje posouzení opíráme? Z čeho vycházíme?

Kdy a z čeho je možné dopad zjišťovat

- Po hodině (dílčí vzdělávací cíl)
- Po celku hodin (déleodobý cíl/cíle)
- Po domluveném časovém úseku
- Projevy dětí během učení (epizodické záznamy, nahrávky)
- Sebehodnocení dětí
- Autentické produkty dětí
- Rozhovory (konzultace; portfolio; ..)
- Testy formativní; kulminační úkoly
- Testy sumativní, institucionální

Typický postup DVPP aj. vzdělávání učitelů

- Začíná se od toho, co se má „předat“. V lepším případě od zájmu učitelů („Tohle je zajímavý kurz, říkala kolegyně.“)
- Potřeby konkrétních žáků v konkrétní situaci? Vzhledem ke vzdělávacím cílům?
- Mentoring? Opírá se soustavně o potřeby učitele vzhledem ke vzdělávacím potřebám dětí, tedy vzhledem k tomu, jak se dětem daří dosahovat cílů učení?

04.10.2018

Pomáháme
školám
k úspěchu

4 Profesní učení učitele se odvíjí od žákova učení

- Učíme se tomu, co potřebují naši konkrétní žáci v konkrétní situaci, abychom jako jejich učitelé uměli. (snaha o odklon od tradičního DVPP)
- Nepoužíváme univerzální popisy toho, co by měl učitel dělat, plnit. (adaptivní profesionál X dobrý zaměstnanec; standard)
- Sledujeme, co žáci umějí a jaká je mezera mezi tím, co umějí, a kýženými cíli učení.

Pomáháme
školám
k úspěchu

Badatelský cyklus profesního učení – upraveno dle H.T.

1. Kam mířím?
2. Kde jsem?
3. Kudy dál?

5 Rozvojové plány učitelů a školy

- Od začátku (2010): cíl učení / jak to pomůže našim žákům = příliš obecné
- Nyní (2017): badatelské plány profesního učení = co naši konkrétní žáci potřebují / co se potřebuju naučit já jako učitel (my jako škola), aby výuka uspokojovala potřeby našich žáků
- Z čeho poznáme, zda jsme byli úspěšní v profesním učení? V čem chceme vidět zlepšení u žáků?

6 Kolegiální podpora zaměřená na dopad

- „učím se od“ / „učíme se společně“ / „vyvíjíme společně nové řešení“
- Role lídra klíčová - tahoun, zneklidňovač

Vyzkoušené formáty kolegiální podpory

- **Sdílení** (ukazování materiálů, rozhovory o tom, co kdo dělá a co se daří)
- **Otevřené hodiny** s rozborem; triády / nebo rozbor **videonahrávky**
- **Párová a skupinková spolupráce v režimu 3S** (společné plánování, výuka, reflexe)
- **TLC – komunity vzájemného učení** (dlouhodobě a pravidelně se schází 4 – 7 členná skupina a zaměřuje se na zvolenou výzvu; třífázová struktura; lídr)
- **Lesson study** – „zkoumání výuky“ (společně naplánovanou výuku postupně autoři vylepšují podle zkušenosti s dětmi)
- **Moderace** – skupinové rozbory dětských výkonů vzhledem k cíli učení (je součástí předchozích formátů)
- **Rozhovor opřený o informace** – odhalování skrytých přesvědčení
- **Hraniční: mentorská a tutorská spolupráce; spolupráce s odborníkem**

04.10.2018

Pomáháme
školám
k úspěchu

7 Komunita praxe – prostředí respektu a výzev

- Prostředek podpory při soustavném zaměření na dopad výuky na učení dětí
- Dlouhodobost podpory (!)
- Společné vytváření vědění a zdroj vědění
- Prostředí RESPEKTU A VÝZEV -
zvyšování laťky

04.10.2018

Pomáháme
školám
k úspěchu

Děkuji za pozornost

Hana Košťálová

PŠÚ